Cliëntenraad en vrijwilligersbeleid

Geplaatst op 10 november 2022

Niemand zal ontkennen dat het lastig is om leden voor de cliëntenraad te vinden. Daar zijn allerlei redenen voor te bedenken; het is voor mensen onduidelijk wat het raadswerk inhoudt, er wordt gevreesd voor het papierwerk en naast werk, opvoeding, sport, (mantel)zorg en hobby's wordt het wel erg krap in de agenda. Naast deze redenen speelt nog een andere, zeer praktische, overweging mee: het financiële plaatje.

Er is namelijk veel onduidelijkheid over de vergoeding voor cliëntenraadsleden. Zijn ze wel of geen vrijwilliger? En wat betekent dat dan? Moeten mensen hiermee rekening houden in hun belastingaangifte? Wat zijn de gevolgen als iemand een werkloosheids- of arbeidsongeschiktheidsuitkering heeft? Allemaal vragen die ik regelmatig krijg. Helaas is de uitleg lang niet altijd even simpel.

Vanwege de veelheid aan vragen over dit onderwerp heeft LOC de overheid om een duidelijk vrijwilligersbeleid gevraagd. Zodat je niet meer zorgen hoeft te maken over het verschil tussen een vrijwilligers- en onkostenvergoeding, en wanneer je welke vergoeding nou wel of niet bij elkaar moet optellen. Of wat precies onkosten zijn en wie dan betaalt of vergoedt. Daarnaast hebben we geopperd om een vrijwilligersvergoeding niet in mindering te brengen op bestaande uitkeringen. Mensen doen namelijk werk waarmee ze waarde toevoegen aan de samenleving en daarvoor mogen ze best een bescheiden vergoeding ontvangen.

De kern is dat we pleiten voor meer voorspelbaarheid richting mensen die zich vrijwillig willen inzetten. Dat kan mensen over de streep trekken om zich aan te sluiten bij een cliëntenraad. Maar het speelt natuurlijk breder dan alleen de raad. We ontvangen veel signalen dat vrijwilligers bij zorgorganisaties zijn afgehaakt – om uiteenlopende redenen. Dat maakt dat organisaties zoeken naar alternatieven en hier soms ook de cliëntenraad op bevragen.

Hier speelt die voorspelbaarheid zeker een rol. Wat kan een zorgorganisatie richting (mogelijke) vrijwilligers communiceren? En is die communicatie ook duidelijk en eenduidig? Het is voor vrijwilligers heel belangrijk dat zij weten waar ze op kunnen rekenen, wat van hen wordt verwacht en wat daar tegenover staat. Dan kunnen ze een weloverwogen besluit nemen om zich vrijwillig in te zetten voor een ander.

De cliëntenraad kan richting de zorgorganisatie een adviserende rol spelen. Ook met een ongevraagd

advies, waarin de raad aangeeft wat zij belangrijk vindt in de werving en ondersteuning van vrijwilligers. Je kan als raad vrijwilligers bevragen hoe zij hun inzet ervaren en wat eventueel anders kan of moet. Dat kan je als raad in een advies vatten en met de zorgorganisaties bespreken, zowel op lokaal als centraal niveau.

Naast de signalen die LOC al binnenkrijgt, zijn we natuurlijk ook nieuwsgierig naar jullie ervaringen met vrijwilligers en het vrijwilligersbeleid van de zorgorganisatie. Worden er goede afspraken gemaakt over inzetbaarheid? Worden mensen gevraagd naar hun kwaliteiten? En krijgen mensen voldoende informatie over vergoedingen en de eventuele gevolgen die een vergoeding kan hebben – bijvoorbeeld op een uitkering? Dit horen we graag om vervolgens mee te nemen in overleggen met betrokken ministeries, zoals Sociale Zaken en Volksgezondheid.